

1. Jun. 1845

FAKTA

Dato:

1. Jun. 1845

Sidetal:

Dagbog D, side 30-31

Dagbogens placering:

Den Hirschsprungeske Samling

Trykt udgave:

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af

et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og

kærlighed, København 2018, s. 273-

274

TRANSSKRIFTION

1 Juni 1845.

Jeg kan ikke lægge Bogen hen inden jeg har optegnet: at det samme Selskab, som gjorde ovennævnte Skovtour,¹ gjentog en lignende, hvorved ogsaa Forældrene og flere Ældre vare tilstæde. Det var i Fredags 30 May. Aldrig skal jeg glemme det Syn, at see Selskabet leiret paa en Banke i Frederiksdals Skov ved Kobberdammen. Alle de unge Piger havde friske Bøgekrandse paa Hovederne, der blev sunget deilige Sange, Pastor Grundtvig² og Prof •31• Høyen³ vare med. Det Indtryk er jeg vis paa skal aldrig forviskes hos mig, og vil tit være mig en Glæde at mindes paa Reisen. – Det er i morgen den 2 Juny – den Dato glemmer jeg heller aldrig,⁴ men hun skulde tænke derpaa? Det er paa Onsdag den 4 Juny, den Dag for et Aar siden saae mig nedslaaet og rystet i mit Inderste; jeg gjenvandt Ro og Munterhed, men ikke Sindets Sundhed, det er sygt endnu, det kan jeg ikke dølge for mig selv, og jeg kan jo ogsaa mærke det paa mine Venner. laften saae jeg da sidste Gang Grundtvigs⁵ i deres Hjem; hvor venlige og gode have dog de Mennesker været imod mig. Jeg gik ind til Præsten i hans Stue, og sagde ham Farvel: Gud være med Dem, sagde han – men med sin egne Tone, saa de Ord gik mig ind i Sjælen; og den elskelige Kone. – Gud give, jeg maatte finde den Familie, som jeg forlader den.

For et Aar siden flygtede jeg paa Landet, indespærrede mig i en ussel Bondegaard, hvorfor kunde jeg ikke strax gjort, hvad jeg gjør nu, Aardagene derefter: reise til Udlandet. Lev vel, Margrethe! nu er det, jeg skal glemme Dig, hidtil kunde jeg det ikke! Nu skal Du ikke mere møde mig, o Gud! den sidste Gang, jeg saae hende, da vendte hun sig om, og saae efter mig, hvad vilde det Øiekast? Er det ikke muligt, at møde hende endnu engang i disse Dage? Vil det ikke imorgen Aften falde Dig ind, naar Du sidder paa Dit Kammer, at det er netop et Aar siden, Du gik fra Haven til Hjemmet, taus ved Siden af mig – vil det ikke rinde Dig i Tankerne? Og vil Du tænke: den Uforskammede! hvem mine Forældre viiste saamegen Godhed, han lønner dem med Sligt? vil Du afskye mit Minde? O Gud! hvem giver mig Vished og Svar paa mange Spørgsmaal. Margrethe! Margrethe! var jeg Dig saa uværdig? Har det ikke bedrøvet Dig: at have dryppet de første bedske Draaber i mit Bæger? Lev vel! Margrethe! Dit Navn skal nu ikke længe komme gennem min Pen – men Dit Billed staaer tit for min Sjæl. Paa Thorsdag er jeg paa Veien, og skal længe ikke pine Dig ved Møder paa Gaden. Jeg skriver og skriver, og kan dog ikke udtale, hvad der bevæger sig i mit Bryst. – lad det da kun leve der i Stilhed, og minde mig om: at jeg ingensinde maa gjøre mig Margrethe uværdig!

¹ Skovturen den 26. maj, omtalt i dagbogen 29. maj 1845.

² N.F.S. Grundtvig (1783-1872).

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

³ Kunsthistoriker N.L. Høyen (1798-1870).

⁴ Den 2. juni var årsdagen for Lundbyes fejlslagne frieri til Margrethe Elisabeth Bauditz (1820-1906).

⁵ N.F.S. Grundtvig og hans hustru Elisabeth C.M. Grundtvig, f. Blicher (1787-1851).

Hallundborg 21 Maj 1844.

Jeg kom hertil med et glæde Bidskab: at de gamle Bidskopsforældre vare blivne Oldforældre - det var i Fredags og idag Onsdag fik vi Eftermiddag om: at baade Barnet og den unge Moder vare begge faldne. Det var den danske Kirke, som havde mange smaa Misforhaendelse, og har lagt for Dagene, at hun kaldt af mig, som jeg ogsaa tør tro, at jeg var den af Angerens som helst først, og hende, eller lidt sidst at tilgive et Gemt, der ved Lykkelighed og en ulykkelig Barndom var blevet pindslidt. Men var at Menerne med baade Aand og Bindskebet, og jeg kan tænke, at Carl naar faldt hendes Død som et haardt Slag; men Christens hele Stilling findes jeg mere beklagelig.

Kjøbenhavn 27 Maj 1845.

I Fredags Morgens 23 Maj kom Moder og jeg her tilbage, netop Linnæus Bognæsens Dødsdag. Det var een Dag i Valdelev - Mandag den 26 gjorde jeg en Prædication til Skolen, hvor til jeg med mange Andre var indbudet af de tre unge Damer: Georgia, Meta og Susanne. - 27 Maj led jeg en Ofteren ind til Biskoppen for at takke for Tønnen og Grættens Trosken Meta Grundtvig til hendes Fødselsdag. - 28 Maj gik jeg med Onkel Peder til Skovgaard for at se, og Fru Puggaard Farvel, og viste dem, og gik hen til Puggaards, hvor jeg idag kommer. - Jeg vilde taget denne Beg med mig naar Moder som Dagene, men dets er den for stor og dets indholder den Ting, som det kunde sees, naar jeg ikke har saa praetendier Gjennem, der for: statter jeg den her; naar jeg eller giver Optagelse i den, har vel meget frendt sig og jeg derved. Paa Mandag gaar jeg ombord til Kiel.

Jeg kommer i Bykø og Lykkelig tilbage til det kjære Danmark!

17 Juni 1845.

Jeg kan ikke lægge Beggen hen indens jeg har optjent: at det samme Ledske, som gjordes ommevante Skonten, og det er en lignende, hvorved ogsaa Trosken med en flau Alde var tilfaldet. Det var i Fredags 30 Maj. Aldrig skal jeg glemme det Tegn, at sees Ledskebet levend paa en Banker i Færdskedals, som ved Kjøberdammen. Alle de unge P. og hende friske Beg kom ind paa Mandagen, der blev gængs det liden Lange, Pastor Grundtvig og Prof

Mågen søge mid. Det Indtryk er i sig selv skal aldrig forvistes hos mig,
og vil det være mig en Gæde at mindes paa Rejsen. —

Det er i morgen den 2. Juni — den Dato glemmer jeg heller aldrig, men
hvorn skal du tænke derpaa? Det er paa Onsdag den 4. Juni, den Dag før det
Aar siden søgte mig ned, læst og sigtet i mit Indsigt, og gjenandt Jo og
Minsterhed, men ikke Lindets Sædthed, det er sigtet endnu, det har jeg ikke
paa mig selv, og jeg har jeg ogsaa tænkt det paa mine Venner.

Inden søgte jeg de sidste Gang Grundtjen i dens Hjem, hvor ventede jeg gode
hvor dog de Memorer været imod mig. Og gik ind til Presten i hans
Stue, og sagde hans Farvel. Gud være midt Dem, sagde han — men med sin
egen Tone, saa de Ord gik mig ind i Sjælen, og den elskelige Tone —
Gud være, gjenatte findes den Farvel, som jeg forlader den.

For at Aar siden flygtede jeg paa Landet, indpærvede mig i en
sømløs Børstegård, hvorfor tænkte jeg ikke Straf gjort, hvad jeg gjorde mig,
Aardagene drevte: visse til det Landet. Lev vel, Margrethe! men er
det, jeg skal glemme Dig, hvilket tænkte jeg det ikke! Men skal du ikke mere minde
mig, Gud! den sidste Gang jeg bare hende, da vendte hun sig om, og saav efter
mig, hvad vilde det forresten sige? Er det ikke muligt, at minde hende endnu
en gang i disse Dage? Vil det ikke imorgen Aften falde Dig ind, saav
den sidste paa det Kammer, at det er netop at Aar siden, den gik fra Haven
til Hjemmet, tænke end Liden af mig — vil det ikke minde Dig. Tanken? Og
vil du tænke: den Afrethemske! hvem mine Forældre viste saavrigen
Gædte, han lømtes den med Hjelpe? vil du afskye mit Minde? O Gud!
hvorn giv mig Vished og Lov paa mange Sjælsmaal. Margrethe!
Margrethe! saa jeg Dig saa i Aaret? Har det ikke bedrevet Dig, at have
angjæst de første bedste Ordene i mit Brev? Lev vel! Margrethe! Det Mærke
skal min ikke længere komme gjenne min Pev — men dit Billede staaer tæt
for min Sjæl. Paa Onsdag er jeg paa Vejen, og skal løbe ikke pine
Dig med Minde paa Gæde. Og skriv og skriv, og hvor dog du indtal,
hvad du har sagt sig i mit Brev — lad det da høre høre den i Stille,
og minde mig om: at jeg imensinde maa gjen mig Margrethe mind!